
Januar 2022

Colombia

Notat om adoptionsformidlingen til Danmark før 1975 og i 1985-1986 (Armero)

Indholdsfortegnelse

KAPITEL 1	INDLEDNING	3
1.1	Afgrænsning	3
1.2	Tidligere fokus på Colombia	4
KAPITEL 2	OPLYSNINGER FRA DEN HOLLANDSKE RAPPORT	6
2.1	Adoptionsformidlingen fra Colombia i historisk perspektiv	6
KAPITEL 3	FORMIDLINGEN FRA COLOMBIA TIL DANMARK	10
3.1	Dansk samarbejde med Colombia	10
KAPITEL 4	KONKRETE FORHOLD I FORMIDLINGEN FRA COLOMBIA TIL DANMARK	12
4.1	Før 1975	12
4.2	Perioden 1985-1986 (Armero)	14
KAPITEL 5	RESULTATER AF UNDERSØGELSEN	17
5.1	Før 1975	17
5.2	Perioden 1985-1986 (Armero)	18

Indledning

1.1 AFGRÆNSNING

Siden 1973 er der adopteret i alt 2.322 børn fra Colombia til Danmark via AC Børnehjælp, DanAdopt og DIA. Colombia er samlet set det tredje største afgiverland i den internationale adoptionsformidling til Danmark.

I den hollandske rapport fremhæves særligt to tidsperioder, som er relevante at afdække i forbindelse med formidlingen fra Colombia til Danmark. Det drejer sig om formidlingen før 1975 og perioden fra 1985 til 1986.

1.1.1 Før 1975

Af den hollandske rapport fremgår der konkrete eksempler på ulovlig adfærd i adoptioner før 1975. I den hollandske rapport beskrives adoptionssystemet i Colombia før 1975 generelt som ureguleret. Adoptioner kunne f.eks. gennemføres uden involvering af en domstol, der blev ikke ført tilsyn med adoptionsformidlingen og adoptioner blev ikke registreret centralt. Disse forhold øgede risikoen for at udnytte svaghederne i systemet i forbindelse med f.eks. internationale adoptioner. Ankestyrelsen sammenligner i denne undersøgelse oplysningerne fra den hollandske rapport med det materiale, der er tilgængeligt om den danske formidling før 1975.

1.1.2 1985 til 1986

Den hollandske rapport fokuserer blandt andet på konkrete tilfælde af ulovlige adoptioner fra området Armero i 1985. Ankestyrelsen sammenligner oplysningerne i den hollandske rapport med de tilgængelige oplysninger om den danske formidling. Fokus vil særligt være på at afdække, om der er adopteret børn til Danmark fra området Armero, og i så fald hvilke omstændigheder disse adoptioner er sket under.

1.1.3 Oplysningsgrundlag

Ankestyrelsen har indhentet generelle sager, som vedrører formidlingen fra Colombia. Sagerne er indhentet fra arkiver tilhørende Justitsministeriet med underliggende adoptionsmyndigheder samt Adoptionsnævnet. Adoptionsmyndighederne under Justitsministeriet og Adoptionsnævnet førte på daværende tidspunkt tilsyn med den internationale adoptionsformidling.

Oplysningerne, som de daværende tilsynsmyndigheder var i besiddelse af, er tilvejebragt via Rigsarkivet. Der er tale om sager fremfundet i fysiske arkiver via journalplaner. Det drejer sig om sager om det generelle formidlings samarbejde i perioden 1973-1987.

Arkiverne har været i forskellige myndigheders varetægt, og da der er begrænsede søgemuligheder, kan det ikke udelukkes, at der findes andre sager af betydning.

Ankestyrelsen har ikke gennemgået generelle sager fra perioden efter 1987 og kan dermed ikke udelukke, at der i denne periode kan forekomme sager af relevans for denne undersøgelse. Ankestyrelsen har ikke søgt i andre myndigheders arkiver og kan dermed ikke udelukke, at der i sådanne kunne være oplysninger af relevans for denne undersøgelse.

Ankestyrelsen har indhentet og gennemgået alle generelle oplysninger om Colombia (fra før 1975 og i perioden 1985 til 1986), herunder korrespondance, fra DIAs arkiver¹. Oplysningerne indeholder hovedsagligt korrespondance mellem organisationerne og deres samarbejdsparter og kontaktpersoner i Colombia før 1975 og i perioden 1985 til 1986.

Herudover har Ankestyrelsen fra DIA indkaldt og gennemgået dokumenterne i seks konkrete adoptionssager fra perioden før 1975. Formålet har været at få et overblik over, hvordan formidlingen så ud før 1975.

1.2 TIDLIGERE FOKUS PÅ COLOMBIA

Danske adoptionsformidlende organisationer har samarbejdet med Colombia i næsten 50 år. Samarbejdet har derfor naturligt ændret karakter over årene, ligesom international adoption overordnet set har ændret sig markant de seneste 50 år.

Ankestyrelsen har tidligere undersøgt enkelte konkrete forhold i forbindelse med formidlingen fra Colombia. Ankestyrelsen har blandt andet undersøgt²:

- Om konkrete børnehjem modtog donationer, svarende til et på forhånd fastsat beløb pr. barn (2007).
- De økonomiske relationer mellem organisationerne og private colombianske institutioner (2007).

¹ DIA opbevarer alle internationale adoptionssager undtagen adoptionssager fra organisationen Terre des Hommes. Disse opbevares i Ankestyrelsen.

² De forhold som tidligere er undersøgt er beskrevet i notater oversendt til Social- og Ældreministeriet i forbindelse med f.eks. samråd. Der er ikke offentliggjorte notater herom.

- Om der var grundlag for at betvivle lovligheden af gennemførte adoptioner fra AC Børnehjælps samarbejdspart Los Pisingos (2013).

Disse undersøgelser førte ikke til restriktioner i relation til formidlingen fra Colombia og gav ikke Ankestyrelsen anledning til at betvivle lovligheden af de gennemførte adoptioner.

På baggrund af de tilvejebragte oplysninger i den hollandske rapport har Ankestyrelsen ikke fundet anledning til at foretage en ny vurdering af tidligere undersøgte forhold.

Oplysninger fra den hollandske rapport

2.1 ADOPTIONSFORMIDLINGEN FRA COLOMBIA I HISTORISK PERSPEKTIV

Adoptioner i Colombia har traditionelt set været forbundet med den socioøkonomiske og kulturelt-religiøse kontekst. I konservative katolske familier var en ugift kvindes graviditet ofte omgærdet af tabu og stigmatisering. Det gjaldt også børn fra et udenomsægteskabeligt forhold. For at forhindre deres graviditet i at blive kendt, fødte kvinderne ofte på et barselshjem, hvorefter barnet blev anbragt på hjemmet og endelig anbragt i plejefamilie eller på et børnehjem. Mange af mødrene kom fra en svagere socioøkonomisk baggrund og var ofte analfabeter.

Årtiers væbnede konflikter påvirkede også adoptionspraksis. Børn blev forældreløse, og folk blev tvunget til at flygte fra deres hjem. National adoption var ikke udbredt i 1970'erne og 1980'erne. Dette skyldtes særligt, at colombianske adoptanter ikke var tilbøjelige til at adoptere børn fra en anden social klasse eller med en anden hudfarve.

Disse omstændigheder skabte mulighed for et stigende omfang af internationale adoptioner.

2.1.1 Generelle mistanker og svagheder identificeret i den hollandske rapport

Ifølge den hollandske rapport er tyveri af børn umiddelbart fra fødslen sket gentagne gange. Nyfødte børn blev taget fra moderen på hospitalet og solgt til mellemænd til international adoption. Moderen fik at vide, at babyen var død eller var så lemlæstet, at man ikke ville vise hende barnet. I andre tilfælde blev gravide kvinder opsøgt med henblik på at få dem til at sælge deres børn. Såkaldte "børnejægere" opsøgte også illegale abortklinikker og forsøgte at overtale kvinder til at føde deres børn og overlevere dem mod betaling.

I den hollandske rapport er børnehjemmet Casa de la Madre y el Niño i Bogotá fx nævnt som et børnehjem, hvor "børn opgives til adoption på en fuldstændig vilkårlig og uregelmæssig måde"³.

³ Det ses af DanAdopts materiale, at DanAdopt to gange i 1973 og i 1985 forsøgte at skabe kontakt til institutionen Casa de la Madre y el Niño, da to ansøgerpar specifikt ønskede at adoptere fra institutionen. Det lykkedes dog ikke DanAdopt at skabe en tilstrækkelig tæt kontakt til institutionen. DanAdopt måtte derfor opgive at hjælpe de to ansøgerpar til at adoptere fra institutionen.

Dokumentfalsk var, ifølge den hollandske rapport, et udbredt fænomen i Colombia, og fødselsattester og frigivelsesdokumenter med falske oplysninger kunne fremstilles mod betaling. Fra 1989 og frem blev denne adfærd dog gradvist vanskelig gjort på grund af øgede krav til dokumentationen i adoptionsagerne.

Mellem 1981 og 1986 skrev den hollandske og internationale presse jævnligt om udbredt handel med børn og "babyjægere" i Sydamerika og specifikt i Colombia. Der blev bl.a. skrevet om en netværk af lyssky advokater, læger og politifolk, som i fællesskab sørgede for, at adoptioner kunne gennemføres. Flere biologiske forældre har anklaget centralmyndigheden Instituto Colombiano de Bienestar Familiar⁴ (ICBF) for at bortadoptere deres børn uden deres samtykke. Andre har anklaget ICBF for ikke at ville tale eller samarbejde med biologiske forældre, når de ledte efter deres forsvundne børn, fx efter naturkatastrofen i Armero i 1985.

2.1.2 Lovgivning før 1975

Før 1975 kunne udenlandske adoptivforældre adoptere et barn i Colombia ved en administrativ beslutning. Det vil sige, at adoptionen blev gennemført ved en notar og ikke ved en domstol. Ingen af parterne behøvede bistand fra fx en advokat. Derfor var private adoptioner udbredte og involverede ikke kontrol fra hverken de colombianske myndigheder eller myndighederne i det land, barnet blev adopteret til.

Ønskede en biologisk mor at opgive sit barn til adoption, kunne dette arrangeres af en notar. Herefter blev barnet registreret under et nyt navn på det lokale tinglysningskontor. Adoptioner blev ikke registreret centralt, da adoptioner på dette tidspunkt henhørte under privatretten. Der var dermed ingen statslig indgriben. Dokumentation for adoptioner blev derfor også kun opbevaret på notarkontorerne rundt om i landet.

At adoptioner før 1975 kunne gennemføres ved en administrativ beslutning udgjorde, ifølge den hollandske rapport, en øget risiko for svindel med barnets papirer eller forsøg på at skjule barnets identitet. Mod betaling kunne f.eks. fødselsattester nemt udstedes eller ændres således, at barnets biologiske forældre var ukendte. Da det udelukkende var en notar, der vurderede barnets papirer, var der nærmest ingen sikkerhedsforanstaltninger, der kunne sikre barnets identitet.

2.1.3 Lovgivning efter 1975

⁴ ICBF har været centralmyndighed efter Haagerkonventionen siden Colombia tiltrådte konventionen i 1998.

I 1968 blev ICBF grundlagt, og fra 1975 blev adoption officielt underlagt den colombianske stat. Det betød, at børn kun kunne opgives til adoption gennem ICBF, som ligeledes udstedte retningslinjer for, hvilken dokumentation der skulle være til stede i forbindelse med en adoption.

Efter 1975 var det kun domstolene, som havde kompetence til at træffe afgørelse om adoption, og ICBF involveredes i frigivelsen af barnet. Ifølge reglerne skulle ICBF sikre sig dokumentation i form af kopi af de biologiske forældres identitetskort, registrering på registerkontor⁵, afgørelsen fra domstolen og biologiske forældres samtykke eller en frigivelseserklæring (Declaration of Relinquishment). Ifølge den hollandske rapport har mange adopterede dog oplevet, at et eller flere af disse dokumenter ikke forelå i deres sag.

Fra 1985 besluttede ICBF, at adoptivforældre selv skulle rejse til Colombia for at hjemtage barnet. I disse år skiftede den colombianske lovgivning fokus fra de biologiske forældres rettigheder til barnets rettigheder. Den administrative proces forud for eventuel adoption blev fx strengere. ICBF blev forpligtet til at undersøge barnets og familiens forhold grundigere og afsøge mulighederne for, at barnet kunne opvokse i sin biologiske familie. Retningslinjerne for arkivering af adoptionsfiler blev også skærpede.

Colombia underskrev Haagerkonventionen og ratificerede den i national lovgivning i 1998.

2.1.4 Armero

Området Armero blev begravet under et massivt mudderskred den 13. november 1985, forårsaget af udbruddet af vulkanen Nevado del Ruiz. Mere end 23.000 personer omkom, og der er stærke indikationer på, at mere end 400 børn, der blev adskilt fra deres forældre ved katastrofen, efterfølgende blev adopteret internationalt.

Børnene blev flyttet til modtagelsescentre rundt omkring i landet og bortadopteret både gennem lovlige og potentielt ulovlige kanaler. Dette var blandt andet muligt, fordi registreringskontorets optegnelser gik tabt under katastrofen. Med tre vidner på tinglysningskontoret kunne folk registrere sig selv men også ethvert barn som deres eget barn. Det åbnede muligheden for at skabe fiktive identiteter og opgive børn, der overlevede katastrofen, til adoption. Biologiske mødre rapporterede

⁵ Det er ikke nærmere defineret i den hollandske rapport, hvad der konkret skulle registreres. Det antages, at der er tale om barnets fødselsregistrering eller civilregisterregistrering.

om, at de på videooptagelser af katastrofen, som havde været vist i nyhederne, havde set, hvordan deres barn var blevet reddet af nødhjælpsarbejdere, men at barnet siden var forsvundet.

Siden 2012 har fonden "Armando Armero Foundation" haft fokus på at genforene børn med deres forældre. Fonden har indtil videre oplysninger fra næsten 500 børn, der søger deres biologiske familie, og fra 300 biologiske forældre eller slægtninge, der søger deres barn. Et lokalt retsmedicinsk laboratorium udfører gratis DNA-tests i forbindelse med undersøgelserne.

Indtil videre har fonden konstateret, at mere end 60 af de omkring 500 forsvundne børn er blevet adopteret internationalt, mens deres forældre stadig var i live. Fonden mener at have indikationer på forsømmelser inden for myndighederne og ICBF, da der er fjernet relevant dokumentation i sagerne.

Formidlingen fra Colombia til Danmark

3.1 DANSK SAMARBEJDE MED COLOMBIA

3.1.1 Antallet af adoptioner

Siden 1973 er der adopteret i alt 2.322 børn fra Colombia til Danmark via AC Børnehjælp, DanAdopt og DIA⁶. AC Børnehjælp var den eneste danske organisation, som formidlede børn fra Colombia før 1975. Både AC Børnehjælp og DanAdopt havde aktive samarbejder i Colombia i perioden 1985 til 1986.

Fra 1973 til 2015 formidlede AC Børnehjælp 1.869 adoptioner fra Colombia til Danmark, mens DanAdopt fra 1979 til 2015 formidlede 445 adoptioner. DIA har fra 2015 til 2021 formidlet otte adoptioner fra Colombia.

Herunder er opført antallet af adoptioner i de perioder, som undersøges i denne undersøgelse:

År	AC Børnehjælp	DanAdopt	I alt
1973	2	0	2
1974	8	0	8
1975	3	0	3
1985	16	10	26
1986	46	19	65
<i>I alt</i>	<i>75</i>	<i>29</i>	<i>104</i>

Note: I tabellen er ikke inkluderet internationale adoptioner, som eventuelt er foretaget i perioden uden de adoptionsformidlende organisationers bistand (private adoptioner).

3.1.2 Samarbejdsparter

Det fremgår af AC Børnehjælps interne rejserapport, at AC Børnehjælp før 1975 samarbejdede med den kommunale embedsmand Fru Decilia de Trujillo. Fru Trujillo var overordnet leder af de kommunale børnehjem "Bienstar Social". Hendes afdeling var underlagt lokalregeringen i Bogota. Fru Trujillo havde en assistent under sig, Ligia Prieto Sarmienta, som var involveret i koordineringen af adoptioner fra de kommunale børnehjem.

Af rejserapporten fremgår det, at de kommunale børnehjem, ifølge Fru Trujillo, næsten udelukkende var finansierede af det

⁶ De formidlende organisationer AC Børnehjælp og DanAdopt blev fusioneret pr. 1. januar 2015 i organisationen Danish International Adoption (DIA).

ationale lotteri, ligesom alt andet socialt arbejde i Bogota og andre større byer. Socialt arbejde eller børneforsorg eksisterede stort set ikke uden for de større byer.

AC Børnehjælp fik i 1974 oplyst, at adoptionsprogrammet under Fru Trujillo officielt startede i 1972. I 1972 og 1973 blev der adopteret 60 børn nationalt og 150 børn internationalt fra de kommunale børnehjem.

AC Børnehjælps samarbejdspartner i 1985 og 1986 var ICBFs børnehjem i de fire byer Medellin, Bucaramanga, Manizales og Ibaque. Herudover samarbejdede AC Børnehjælp med de private børnehjem "Los Pisingos", "Asociacion Amigos del Niño" (Ayodame) og "FANA" (Fundacion para la Adoption de la Niñez Abandonada) i Bogota.

DanAdopt samarbejdede også med ICBF og de tre private børnehjem CRAN (Centro para Rehabilitacion y Adoption del Niño) og Centro de Adoption (Los Chiquitines) i Bogota og Casa de Maria y el Niño i Medellin.

Da organisationerne AC Børnehjælp og DanAdopt blev fusioneret til organisationen Danish International Adoption (DIA) i januar 2015, fortsatte DIA samarbejdet med Colombia.

DIA har i 2021 besluttet at lade samarbejdet med Colombia ophøre, da antallet af ansøgere, der ønsker at adoptere fra Colombia, er faldet i takt med den generelle nedgang i antallet af ansøgere til international adoption.

Konkrete forhold i formidlingen fra Colombia til Danmark

4.1 FØR 1975

Generelle sager og korrespondancer

AC Børnehjælp sendte i oktober 1973 en medarbejder på kontaktrejse til blandt andet Colombia. Medarbejderens rejseberetning er en del den korrespondance, som Ankestyrelsen har inddraget i forbindelse med udarbejdelsen af denne undersøgelse.

På kontaktrejsten mødtes medarbejderen fra AC Børnehjælp blandt andet med:

- Den danske ambassade
- Fru Trujillo
- Den advokat, som førte de danske adoptionssager i Colombia

Medarbejderen fra AC Børnehjælp mødtes med Fru Trujillo flere gange og drøftede flere problemstillinger med hende. Medarbejderen forklarede blandt andet processen for godkendelsen af barnet i Danmark, herunder særligt det danske fokus på barnets helbredsoplysninger.

Fru Trujillo fortalte om proceduren for adoption af hittebørn. Hun forklarede, at der blev annonceret efter de biologiske forældre i avis og radio. Efter ca. fire eller fem måneder blev barnet frigivet til adoption.

Inden medarbejderen fra AC Børnehjælp rejste fra Colombia, fandt han sammen med Fru Trujillo de næste fem børn, der skulle matches med danske ansøgere. Fru Trujillo ville gerne have, at medarbejderen gav tilsagn om, at AC Børnehjælp ville kunne anvise børnene til danske adoptivforældre, fx baseret på børnenes hudfarve.

Det var problematisk, at AC Børnehjælp på forhånd godkendte matchninger og accepterede konkrete børn på danske ansøgers vegne. For det første fordi AC Børnehjælp derved omgik de danske regler for matchning af børn, som på daværende tidspunkt skulle godkendes af Mødrehjælpen og ikke af AC Børnehjælp. I den forbindelse indgik barnets hudfarve i øvrigt ikke som en del af vurderingen. For det andet fordi AC Børnehjælp accepterede barnet på ansøgernes vegne uden ansøgernes viden. AC Børnehjælp har derfor sat både barnet og ansøgerne i en vanskelig situation. AC Børnehjælp kan have lagt et unødigt pres på ansøgerne for at acceptere et barn, som AC Børnehjælp allerede overfor samarbejdsparten havde forpligtiget sig

til at modtage. Samtidig kunne det have sat barnet i en endnu mere sårbar situation, hvis ansøgerne ikke accepterede matchningen.

Medarbejderen mødtes også med advokaten Vargas, som Fru Trujillos kontor samarbejdede med om adoptionssager. Advokaten var specialist i familieret og sørgede for, at adoptionerne blev godkendt i det colombianske system. Hun forklarede, at den juridiske proces var lang (otte-ni måneder), da der var mange sagsskridt, der skulle gennemgås. Medarbejderen fra AC Børnehjælp fik dog efterfølgende at vide af Ligia (Fru Trujillos assistent), at de fandt advokaten for langsom til at få sagerne igennem. Derfor ville man skifte til en anden advokat, som kunne klare sagerne på tre måneder. Den nye advokat var en ældre indflydelsesrig mand, og ifølge Ligia var det i Colombia "... af den største betydning, at man har indflydelse, at man kender dommerne, at man har mulighed for at fremskynde der, hvor det knirker".

I oktober 1974 foretog AC Børnehjælps medarbejder endnu en kontaktrejse til Colombia sammen med AC Børnehjælps direktør. Hovedformålet med rejsen var at ansætte en dansker bosiddende i Colombia, som kunne varetage den stigende mængde papirarbejde, der fulgte med et stigende antal adoptioner. I rejserapporten er det bemærket, at kontaktpersonen og hendes mand havde "... gode forbindelser med indflydelsesrige kredse i Colombia, og at disse forbindelser med stor sandsynlighed vil vise sig at kunne falde ud til fordel for AC's arbejde".

Økonomiske incitament i forbindelse med formidlingen

I det tilgængelige materiale har Ankestyrelsen ikke fundet oplysninger om de økonomiske aspekter i forbindelse med samarbejdet med Colombia før 1975.

På AC Børnehjælps kontaktrejse i 1973 spurgte medarbejderen fra AC Børnehjem dog den danske ambassade om økonomiske interesser i forbindelse med adoption. AC Børnehjælps medarbejder forhørte sig blandt andet om, hvorvidt medarbejderen på ambassaden mente, at Fru Trujillo kunne tænkes at have nogen privat økonomisk interesse i adoption. Til det svarede medarbejderen på ambassaden, at "... det ville ikke forekomme ham det mindste usandsynligt".

Konkrete adoptionssager

Ankestyrelsen har gennemgået seks adoptionssager fra tiden før 1975 for at få indsigt i, hvordan adoptionerne blev gennemført. Det drejer sig om to sager, hvor børnene er ankommet til Danmark i november 1973 og fire sager, hvor børnene er ankommet til Danmark i 1974. Sagerne indeholder meget få

dokumenter fra Colombia. Der findes en medical report i hver enkelt sag og en retskendelse fra en civil domstol i fire af seks sager. Der findes ikke colombianske fødselsattester i sagerne.

Fælles for de seks sager er, at oplysningerne om barnets baggrund er yderst sparsomme. Der er tale om seks hittebørn, selvom der i ét tilfælde er angivet et navn på barnets biologiske mor. I en anden sag er det oplyst, at barnets biologiske far har placeret barnet på børnehjemmet og senere har hjemtaget barnet igen. Senere er barnet fundet på gaden og placeret på børnehjemmet igen. Der er dog ingen oplysninger om barnets biologiske far til trods for, at han minimum to gange har været i kontakt med børnehjemmet. Det er desuden ikke noteret i sagerne, at børnenes biologiske forældre er eftersøgt i aviser eller i radio.

I alle sager foreligger en medical report om barnet. Rapporterne er meget sparsomme, både hvad angår børnenes baggrund og helbred. Selvom børnene alle er opført som hittebørn, har kun to af de seks børn en anslået fødselsdato. I de to sager er fødselsdatoerne beskrevet som f.eks. "i januar", mens datoerne i de resterende fire sager er eksakte datoer og ikke f.eks. den første i en måned, som det ofte ses i hittebørnssager. At der ikke er tale om anslåede fødselsdatoer kan, særligt set med nutidens øjne, så tvivl om barnets status som hittebarn.

Der foreligger ikke fødselsattester eller civilregisterregistreringer i nogen af de seks sager. I to sager foreligger der hverken kendelse om adoption eller skrivelse fra en notar. Her foreligger udelukkende den colombianske værges (Fru Trujillos) skrivelse til de colombianske immigrationsmyndigheder om, at børnene måtte udrejse af landet. Herudover ligger en skrivelse fra adoptanternes repræsentant (Vargas) til samme myndighed om, at barnet ville blive modtaget i Danmark.

I de resterende fire sager foreligger en retskendelse fra en civildomstol, som bekræfter, at børnene adopteres af adoptanterne.

I alle seks adoptionssager er der sendt plejerapporter til Colombia. Det ses ikke, eller det er usikkert, om de danske adoptionsbevillinger er sendt til Colombia. Det er ikke noteret på sagerne hvem plejerapporterne er sendt til i Colombia. Det er blot noteret at de er "... sendt til Colombia".

4.2 PERIODEN 1985-1986 (ARMERO)

Det fremgår af AC Børnehjælps og DanAdopts korrespondance med deres samarbejdsparter og kontaktpersoner i Colombia,

at begge organisationer har været opmærksomme på katastrofen i Armero. Begge organisationer donerede umiddelbart efter naturkatastrofen et større beløb til ICBFs hovedkontor øremærket ICBFs arbejde med de børn, der overlevede katastrofen (AC Børnehjælp 5.000 USD og DanAdopt 3.000 USD).

Det fremgår af AC Børnehjælps korrespondance med deres kontaktperson, at de børn, der blev reddet ud af området, blev placeret på ICBFs børnehjem. Børnene blev hovedsageligt placeret på de to ICBF børnehjem i Medellin og Bogota, som AC Børnehjælp samarbejdede direkte med. Ifølge kontaktpersonen bevirkede det, at adoptionssagerne ville trække ud, fordi ICBF var nødsaget til at prioritere den akutte opgave.

På trods af den ekstraordinære opgave, som ICBF havde i december 1985 og i 1986, blev der i 1986 adopteret mærkbart flere børn til Danmark end i 1985. I 1985 blev der formidlet 26 børn til Danmark, i 1986 blev der formidlet 65 børn. Hverken AC Børnehjælp eller DanAdopt fik nye samarbejdspartner i 1986.

Det skal hertil bemærkes, at Ankestyrelsen ikke har undersøgt, om stigningen i formidlingen skyldes flere formidlinger fra ICBFs børnehjem. Det kan dog ses, at stigningen i formidlingen er relativt større for AC Børnehjælp, hvis samarbejde med ICBF var betydeligt mere omfangsrigt end DanAdopts. Antallet af adoptioner til Danmark stiger ligeledes i 1987 (83) og 1988 (118) og stabiliseres derefter omkring 100-130 adoptioner om året i 1990'erne. Derfor kan andre forhold eventuelt spille ind, f.eks. de væbnede konflikter, som igen begyndte at blusse op i midten af 1980'erne. Ankestyrelsen bemærker i øvrigt, at en stigning i adoptioner på dette tidspunkt ikke nødvendigvis indikerer, at disse adoptioner var ulovlige.

Ankestyrelsen har ikke gennemgået konkrete adoptionssager fra 1986 eller 1987, men i de generelle sager fra de danske myndigheder har Ankestyrelsen ikke fundet væsentlige oplysninger, der vedrører Armero.

Det fremgår imidlertid af en af de generelle sager, at AC Børnehjælp i august 1986 informerede Familieretsdirektoratet om, i hvilke adoptionssager fra Colombia, organisationen endnu ikke havde modtaget en colombiansk adoptionsdom og fødselsregistrering. Adoptionsdommen og fødselsregistreringen blev brugt som grundlag for udstedelse af en dansk adoptionsbevilling. Af skrivelsen fremgår det, at dokumenterne ikke var fremsendt i 18 sager i årene 1981 til 1986. I 1986 alene havde AC Børnehjælp ikke modtaget dokumenterne i syv sager.

Dette indikerer ikke i sig selv, at de enkelte adoptioner har været forbundet med ulovlig adfærd. Ankestyrelsen har dog ikke i det gennemgåede materiale fundet oplysninger om, hvad der var årsag til, at der i disse sager ikke forelå en adoptionsdom eller en fødselsregistrering. Den manglende dokumentation gør det vanskeligt at vurdere, om sagerne har fulgt de relevante processer og efterlader tvivl herom.

Ankestyrelsen har ikke fundet lignende oplysninger om manglende dokumenter i forbindelse med DanAdopt formidling fra Colombia.

Resultater af undersøgelsen

Formålet med notatet har været at afdække, om formidlingen før 1975 kan have været behæftet med risiko for ulovlig adfærd.

Derudover har formålet været, at afdække, om der er adopteret børn til Danmark fra området Armero, og i så fald hvilke omstændigheder disse adoptioner er sket under.

Undersøgelsens resultater er beskrevet herunder.

Generelt skal nævnes, at formidlingen fra Colombia, ligesom fra mange andre lande, tidligere var forholdsvis ureguleret sammenlignet med i dag. På daværende tidspunkt var der, set med nutidens øjne, ikke tilstrækkelige sikkerhedsforanstaltninger til stede, der kunne sikre det enkelte barns rettigheder. Dette gjorde sig gældende i forhold til det colombianske system, men også det danske. Dette kommer blandt andet til udtryk ved, at der ikke eksisterede tilstrækkelig regulering af international adoption, at der var risikofaktorer som følge af økonomiske interesser, ligesom der generelt var sparsomme oplysninger i de konkrete adoptionssager om bl.a. barnets baggrund og frigivelse.

5.1 FØR 1975

Den hollandske rapport peger på, at der før 1975 var en række risikofaktorer til stede i det colombianske system, som muliggjorde ulovligheder i de adoptioner, der blev foretaget.

Det materiale, der har været tilgængeligt for Ankestyrelsen i forbindelse med dette notat, har været sparsomt. Der foreligger i materialet fra AC Børnehjælp ikke mange oplysninger om, hvordan adoptionsprocessen reelt var før 1975.

Der er dog i materialet en række oplysninger, som kan indikere, at de adoptioner, der blev gennemført før 1975, var behæftet med risikofaktorer.

Det fremgår blandt andet, at AC Børnehjælps medarbejder ved et besøg i Colombia på foranledning af Fru Trujillo godkendte kommende matchningsforslag til Danmark.

Dette er problematisk, da det ifølge danske regler ikke var AC Børnehjælps opgave at godkende match mellem barn og adoptanter. Den opgave lå på daværende tidspunkt i Mødrehjælpen i Danmark. Herudover var de påtænkte adoptanter heller ikke

informerede om de enkelte børn og havde dermed ikke accepteret matchningerne. Der var derfor risiko for, at børnene ikke kunne adopteres til Danmark, enten på grund af Mødrehjælpens eller adoptanternes afslag. Det udgjorde derfor en risikofaktor, at børn blev matchet med adoptanter uden hensyn til den proces, der var fastlagt af danske myndigheder.

Set med nutidens øjne udgør det desuden en risiko, at børn matches med adoptanter baseret på faktorer som fx barnets hudfarve. Et match mellem barn og adoptanter bør foretages med fokus på det enkelte barns behov henset til hvilke adoptanter, som bedst vil kunne tage vare derpå. Overordnet set indikerer oplysningerne, at Fru Trujillo ikke havde kendskab til de danske retningslinjer for matchninger eller handlede i strid hermed.

Herudover indikeres det i AC Børnehjælps rejserapporter, at kontakter til indflydelsesrige offentlige personer var vigtige for AC Børnehjælps formidling og kunne være afgørende for, hvor hurtigt en sag kunne gennemføres.

De konkrete adoptionssager fra tiden før 1975 er meget sparsomt oplyst, ligesom der kun foreligger få officielle dokumenter fra Colombia. På baggrund af oplysningerne i adoptionssagerne kan det ikke udelukkes, at de risikoforhold, der er beskrevet i den hollandske rapport, kan have gjort sig gældende i adoptioner til Danmark.

5.2 PERIODEN 1985-1986 (ARMERO)

Den hollandske rapport peger på, at mange børn forsvandt fra deres biologiske forældre i forbindelse med katastrofen i Armero, og at flere af disse børn senere blev adopteret internationalt. Det fremgår også af den hollandske rapport, at det formentlig har været forholdsvis let at registrere et barn som sit eget i tiden efter katastrofen. Den hollandske rapport nævner også vidneudsagn fra biologiske forældre, som anklager ICBF for ikke at hjælpe med at søge efter et barn, som var forsvundet i forbindelse med katastrofen.

Der foreligger ikke i de gennemgåede generelle sager oplysninger om, at børn, der var ofre for katastrofen i Armero, er blevet adopteret til Danmark. Det kan dog konstateres, at formidlingen steg i årene efter 1985, hvilket kan have en sammenhæng med katastrofen i Armero.

En vurdering af, hvorvidt det er tilfældet, vil kræve en gennemgang af de konkrete adoptionssager i perioden november 1985 til 1987 for eventuelle baggrundsoplysninger herom.

Der foreligger imidlertid indikationer for, at der har været visse uregelmæssigheder i forbindelse med formidlingen fra Colombia i årene omkring 1985. Således er der oplysninger fra AC Børnehjælp om manglede essentielle dokumenter i et antal adoptionssager.

De generelle sager, som Ankestyrelsen har gennemgået til brug for denne undersøgelse, giver imidlertid ikke grundlag for at konkludere, om stigningen i formidlingen har sammenhæng med katastrofen i Armero, eller om formidlingen i øvrigt har været forbundet med ulovlig adfærd.

På den baggrund har Ankestyrelsen besluttet at fortsætte undersøgelsen af, om den danske adoptionsformidling har været forbundet med området Armero efter naturkatastrofen i 1986. Til det formål vil Ankestyrelsen indkalde og gennemgå en række konkrete adoptionssager for at forsøge at belyse dette nærmere.